

Referat fra felles styremøte Nordmøre IPR, Romsdal IPR og Sunnmøre regionråd på Åndalsnes 3. og 4. november 2022

Rauma rådhus og Grand Hotel

Deltakere:

Sunnmøre regionråd:

Vebjørn Krogsæter, Ålesund
Eva Vinje Aurdal, Ålesund
Eva Hove, Fjord kommune
Lena Landsverk Sande, Vanylven kommune
Harry Valderhaug, Giske kommune (kun torsdag)
Sølvi Dimmen, Volda kommune
Bernt Brandal, Hareid kommune
Bjørn-Halvor Prytz, Herøy kommune
Jan Ove Tryggestad, Stranda kommune
Odd Jostein Drotninghaug, Sykkylven Kommune
Torunn Måseide, Sunnmøre regionråd
Vegard Austnes, Sunnmøre regionråd
Jan Kåre Aurdal, Sunnmøre regionråd (referent)

Nordmøre IPR:

Kjell Neergaard, Kristiansund kommune
Ingrid Ovidie Rangønes, Averøy kommune
Svein Roksvåg, Smøla kommune (kun torsdag)
Ståle Refstie, Sunndal kommune
Ingrid Waagen, Tingvoll kommune
Margrethe Svinvik, Surnadal kommune
Ellen Engdahl, Nordmøre IPR (referent)

Romsdal IPR:

Torgeir Dahl, Molde kommune
Yvonne Wold, Rauma kommune
Odd Jørgen Nilssen, Aukra kommune
Alf Reistad, Romsdal IPR (referent)

Ordfører Yvonne Wold ønsket velkommen til Åndalsnes.

Referat

Tema 1 - Kommunalt kostnadsforbruk inne pleie og omsorg

Alf Reistad innledet og oppsummerte med at kommunene i M&R har et høyt kostnadsforbruk innen pleie og omsorg i forhold til landsgjennomsnittet (vedlegg 1). Årlig kostnadsforbruk pr innbygger er f.eks. ca. 6.500,- (35 %) høyere enn i Trøndelag.

Saken har vært bragt inn i Helsefelleskap M&R av Romsdal IPR, og vil bli fulgt opp i KS sitt høstmøte (25.-26. oktober) og i Utvidet Samarbeidsmøte i Helsefelleskap M&R (26. oktober).

I møtet ble det tatt opp til diskusjon hvordan kommunene i M&R kan samarbeid om å finne hvor en har størst merforbruk og tilhørende hovedårsaker – sammenligning med kommuner i Trøndelag.

Det ble blant annet orientert om at Romsdal IPR og Sunnmøre regionråd er i dialog om en felles tilnærming. Nordmøre IPR har så langt ønsket å se på egen region først.

Vedtak:

Felles styremøte i Nordmøre IPR, Romsdal IPR og Sunnmøre regionråd konkluderer med at vedtaket i KS sitt fylkesstyre 07.06.2022, og tilhørende prosjektforslag fra KS er på siden av problemstillingen, og ikke tilstrekkelig spisset i forhold til kommunens behov for å finne ut hvor en har merforbruk innen pleie og omsorg i forhold til landsgjennomsnittet – samt forklaring på dette.

Det er enighet om at det er behov for en mer målrettet tilnærming, som har som mål å finne ut hvor kommunen i Møre og Romsdal har størst merforbruk i forhold til andre kommuner/fylker, samt hva som er hovedårsakene til dette.

Dette vil være viktig faktagrunnlag for å kunne iverksette tiltak.

Tema 2 – Utskrivningsklare pasienter

HMR har store utfordringer med antall utskrivningsklare pasienter og har, blant annet gjennom Helsefelleskap M&R, sterkt henstilt kommune om samarbeid for å få ned antall liggedøgn for utskrivningsklare pasienter

Kommunene rundt de ulike sjukehusene orienterte hvordan de arbeider med utfordringen.

Romsdal

Alf Reistad orienterte om arbeidet som er iverksatt i regi av Romsdal IPR og LSU Molde (vedlegg 2). Det er nå iverksatt en registrering av alle overliggere for hver kommune og kategorisere årsakene. Etter at registreringsperioden er over 31.01.2023 skal oppnevnt arbeidsgruppe komme med konkrete tiltak for å nå målet om å redusere antall overliggere.

Nordmøre

Kjell Neergaard orienterte om at Kristiansund har utfordringer som følge av for få tilgjengelige sykehjemsplasser. Tilbudet i Storhaugen Helsehus blir delvis benyttet til brukere med behov for langtids plass, noe som medfører redusert kapasitet for pasienter på sykehuset som kunne fått et midlertidig tilbud der. Det planlegges for nytt sykehjem som kan stå ferdig i 2025. I mellomtiden leier Kristiansund sykehjemsplasser i nabokommuner for å avhjelpe situasjonen.

Sunnmøre

Jan Kåre Aurdal Sunnmøre har styrka korttidsavdelingene og etablert avklarings-avdelinger som tar imot pasienter fra sjukehuset. Det arbeides også med å avklare behovet for andre tjenester i kommunene.

Det arbeides blant annet med å styrke kompetansen på mottak av pasienter med omfattende behandlings- og omsorgsbehov.

Tilsette i tildelingskontor er til stede på sjukehuset og vurderer omsorgsbehovet, samt orienterer og skape forståing for at det finnes svært gode tilbud også i heimebaserte tjenester.

Det er etablert både interkommunale og kommunevise ØHD/KAD-plasser for å forebygge innlegging på sjukehus, både når det gjelder somatikk og psykiatri.

I tillegg er det etablert faste møter mellom kommune og sjukehus for å plassere pasientene på rett omsorgsnivå.

Vedtak

Felles styremøte i Nordmøre IPR, Romsdal IPR og Sunnmøre regionråd tar informasjonen til orientering.

Tema 3 – Kampen om kraften

Anne Sofie Ravndal Risnes, direktør for Regionale planer i Statnett, ga en orientering krafttilgangen inkludert kraftnettet både nasjonalt og i Møre og Romsdal (vedlegg 3).

Erik Espeset, konsernsjef i TAFJORD og styreleder i NHO M&R, presenterte en historisk utvikling – fra balanse til ubalanse (vedlegg 4). Møre og Romsdal har et vedvarende kraftunderskudd med tilhørende behov for kraftimport. Han kommenterte videre regjeringens forslag til økt skattelegging av vannkraft – noe som etter hans mening vil medføre stans i investeringer i ny produksjon. Økt

grunnrenteskattesats og høyprisbidraget innebærer en stor verdioverføring fra eierne av vannkraft til staten. Dette vil ramme kommuner med eierskap i kraftselskap. Til slutt orienterte han om nettbegrensninger på Sunnmøre.

Torgeir Dahl (leder i Romsdal IPR og styreleder Istad AS) fokuserte på manglende dobbeltsidig innmating til Romsdalshalvøya inkludert gassprosesseringsanlegget på Nyhamna i Aukra kommune. Han argumenterte for at Statnett bør se nærmere på tidligere forslag om 420 kV-forbindelse mellom Ørskog og Nyhamna.

Kjell Neergaard (leder i Nordmøre IPR og styreleder Mellom AS) mener at forslaget til løsning i områdeplanen er bra for Nordmøre, men tidsperspektivet er for langt. Knutepunkt ved Istad er veldig viktig, og det legger grunnlaget for forsterket løsning mot Kristiansund og Tjeldbergodden. Industriaktiviteten er avhengig av dobbel tilknytning til Tjeldbergodden.

Vedtak

Felles styremøte i Nordmøre IPR, Romsdal IPR og Sunnmøre regionråd tar informasjonen til orientering.

Tema 4 - Statsbudsjettet 2023

KS v/Helge Eide, direktør for samfunn, velferd og demokrati presenterte sentrale hovedpunkter om hva forslag til statsbudsjett vil bety for kommuneøkonomien (vedlegg 5).

- Muligheten for å oppløse kommunale boligstiftelser er til behandling i Stortinget
- Regjeringen satser på drift og vedlikehold av riksveinettet, men fylkesveiene vil sakke akterut i 2023
- Tilskudd fra Husbanken til sykehjem og annen sosial boligbygging stoppes
- Kommunenes ekstrautgifter og inntektsbortfall for 1. halvår 2022 anslås til 7,45 mrd., derav 60% gjelder helse og omsorg.
- Økte renter og høye investeringer vil sannsynligvis resultere i betydelig økte VA-gebyrer i (20-40%) mange kommuner i 2023.
- Anslag for netto driftsresultat fra rundt 100 kommuner viser nedgang fra 4,1% ti 2021 til -0,9% i 2022.
- Kommuneproposisjon 2023 gir nedgang i frie inntekter på 7,4-7,9 mrd. kroner.

Vedtak

Felles styremøte i Nordmøre IPR, Romsdal IPR og Sunnmøre regionråd tar informasjonen til orientering.

Tema 5 - utfordringsbildet for kommunene i M&R

Vi går inn i en fase med strammere kommunebudsjett, tøffere prioriteringer, mer kamp om arbeidskraft og mer fokus på tilrettelegging for næringsutvikling i kommunene. Befolkningsutvikling, kompetanse og rekruttering. Kva er trendene?

Innledning ved Geir Vinsand, NIVI Analyse (vedlegg 6)

Vinsand viste til at regionråda har blitt påverkingsaktører. Han karakteriserte utfordringsbildet for kommunane som kritisk og lite føreseieleg.

Vinsand meinte det er for lite innovasjonskraft i førstelinja i kommunane, og at kommunane ikkje kan velje å stå åleine i oppgaveløysinga. Tenestebehovet innan pleie- og omsorg er sterkt aukande.

Vinsand meinte at det norske kommunesystemet ikkje er berekraftig, og at det er store avvik når det gjeld kommunane si oppfylling av lovkrav. Han viste til at Finland har vore gjennom ei stor helse- og omsorgsreform, og at det er diskusjon om nedlegging av danske amt.

Vinsand meinte at IPR manglar roller, verkemiddel og påverkingskraft. Han viste til at nokre regionråd blir produksjonsfelleskap, medan andre har ei strategisk rolle. Vinsand peika på Kongsbergregionens interkommunale tenestesamarbeid som vellukka.

Vinsand meinte at kommunane må drive strategisk planlegging og planlegge samfunnet nedanfrå og opp. Han tok til orde for trepartsløysingar med fylke, kommune og næringsliv. Vinsand viste til at kommunane må ha eit minimum av eigentyngde for å ivareta eiga utvikling. PAKT-samarbeidet i Ålesundregionen vart peika på som vellukka.

Vedtak

Felles styremøte i Nordmøre IPR, Romsdal IPR og Sunnmøre regionråd tar informasjonen til orientering.

Tema 6 – Møre og Romsdal 2025 (MR2025)

Guri Kaurstad Skrove, programleder MR 2025 i fylkeskommunen, presenterte innholdet i prosjektet MR 2025, status og planer for vidare aktivitet (vedlegg 7).

Delprosjekt Nyttårskonferansen – kommunene oppfordres til å komme med innspill på tema
Delprosjekt Statlige arbeidsplasser – bevilget midler til ut 2024. Prosjektleder har sluttet, og det vurderes i hvilken form prosjektet skal organiseres vidare. En stor utfordring er at prosjektet erfarer ofte å komme for sent inn i prosessene. Kommunene ønsker en ressurs som kan jobbe tett opp mot det sentrale politiske nivået og mot departement. I tillegg må det legges innsats inn i muligheter som regionen selv utarbeider, referanse til rapporten fra Menon.
Delprosjekt Bærekraftsfylket – prosjekt i 2023 for å innarbeide bærekraft og KPI'er i plan- og styringssystemer. Stor utfordring med utenforskap for skole og arbeid, gjelder hele 21% av alle mellom 20-66 år.

Delprosjekt DigiMR v/Siri Hollingsæter Stene, prosjektleder. Samarbeid for økt kraft i digitaliseringsarbeidet for å bedre tjenestetilbudet gjennom deling av gode løysningar og samarbeid om kompetanseutvikling og tjenesteinnovasjon. Etablert 6 faglig nettverk; Personvern og informasjonssikkerhet, eHelse, teknisk sektor, oppveksttjenester, sosial og velferd samt IKT-forum. Det er etablert godt samarbeid med de regionale kommunale IKT-selskap og faggrupper. DigiMR skal gå fra prosjekt til drift i 2023. Invitasjon til kommunene om Meet-up 11.1.23 kl. 1245 i forbindelse med Nyttårskonferansen.

Vedtak

Felles styremøte i Nordmøre IPR, Romsdal IPR og Sunnmøre regionråd tar informasjonen til orientering.

Tema 7 Samferdsel

NTP og Eksportvegen AS

Det vart vist til at rulleringa av NTP 2025-2036 er framskunda. Samarbeid om investeringsprogram i fylket vart nemnt som ei sak for regionråda. Det vart peika på at NTP må bli ein transportplan for heile transportsystemet, med fokus på m.a. sjøtransport. Når det gjeld E136 må det leggest meir vekt på næringstransport i samfunnsøkonomiske analyser.

Vedtak

*Orienteringen om NTP tas til orientering.
Kommunane Molde og Åndalsnes ønskte ikkje å gå inn som aksjonærer i Eksportvegen AS.*